

Izbija vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prevozni listi dobó
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadna vrstice,
če se nastane enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldna.

Štev. 9.

V Mariboru, dne 3. marca 1904.

Tečaj XXXVIII.

Rusko-japonska vojna.

Velikansko veselje je zavladovalo po Evropi, ko se je slišalo, da so Rusi prizadejali velik udarec napadajočim Japoncem pri Port Arturju. Naše zadnje poročilo so namreč potrdili Rusi kakor tudi Japonci. Iz Petrograda so javili sledeče: Japonci so poizkusili, da bi štiri z razstrelivnimi in požigalnimi snovmi napolnjene parnike spravili v Port Artur in razdejali rusko brodovje in utrdbe poškodovali. Ta poizkus se je popolnoma ponesrečil vsled pazljivosti ruske mornarice, katera je te japonske ladije pokončala. Dve ladiji sta se takoj potopili, dve sta se razbili. Poleg tega so Rusi pokončili še dve japonski torpedovki. Ko se je storil dan, so videli ob pristaniški ladjedelnici štiri razdejjane parnike in osem torpedovk, ki so bežale ven na prosto morje. Na naši strani ni izgub. Veselje ljudstva v Petrogradu je nepopisno.

Japonci pa so, da bi svojo izgubo prikriili, začeli lagati, kar se je dalo, da so svoj namen dosegli. Rekli so: Ladje so bile stare, napolnili smo jih s kamenjem in razstreljivom, da bi jih pred vhomom v portarturško ruko potopili in tako zaprli ruskim ladijam pot na odprto morje, da ne bodo moge iz pristanišča in bomo lahko brez skrbi, nemoteni izkrcali svoje čete na kopno. A sedaj, ko so spet jeli napadati to neupogljivo trdnjavo, so prišli do prepričanja, da se jim je celi poizkus izjalovil, ker ruske ladje so prosto spet priplavale iz pristana in se umaknile lahko nazaj. Vsled ču-

ječnosti in opreznosti so Rusi nakano opazili, in oni »Retvizan« (razbojnik), o katerem so Japonci lagali pri prvem naskoku, da je nesposoben za nadaljni boj, jih je tako obsul s svojimi smrtonosnimi krogli, da so se ladje prezgodaj potopile.

Istina pa je, da Rusi na morju ne morejo poskrbeti za varnost svojih prevoznih parnikov. V Ameriki so naročili mnogo mesa za vojake. Japonci izvedo iz San Franciska za vsak parnik, ki odpluje proti Aziji. Pošljejo mu nasproti bojno ladjo, ga vzamejo in se polaste blaga. Tako so pred kratkim vzeli celo ladjo, polno posušenega mesa. Tudi izkrcavanje japonskih vojakov hitro napreduje, ker ga ne more zabraniti ruska mornarica. Za Japonce je dalje ugodno to, da so Korejci na njihovi strani. Tudi Kitajci v Mandžuriji drže bolj z Japonci, in Rusija ima veliko težavo, da obdrži z grožnjami Kitajsko nepristransko, katero Japonci in Angleži hujskajo v boj proti Rusiji.

Bilo bi neumno, ko bi radi narodnega sorodstva do Rusov tajili pravi položaj. Rusija bo zmagala, ker ima v svojem velikanskem carstvu in neštetem prebivalstvu neizcrpljiv vir novih sil — a morda še le čez dolgo časa. S kakimi velikanskimi težavami se vrši prevažanje vojaštva in vojnih priprav skozi Mandžurijo! Ko ne bi bilo sibirské železnice, bi bila vojska sploh nemogoča za Rusijo. Zato pa so se vse nakane njenih nasprotnikov naperjene na to, da razrušijo železnico. Rusi so sibirsko železnico zavarovali kar so le mogli. Na vsako miljo je postavljen stolp, in na njem preži 30 vojakov in brez priza-

našanja odstranja vsako sumljivo osebo od tira. Vrhovni morski poveljnik Kuropatkin je rekel, da bo vojska trajala morda osem do deset mesecev. Rusi so vse storili, pravi Kuropatkin, da ne bo nobeden Japonec, ki je stopil na azijska tla v vojski proti Rusom, videl domovine.

Dne 25. svečana so Japonci že spet napadli Port Artur. Rusi so poslali križarice »Bojan«, »Diana«, »Askold« in »Novik«, da bi zadržale japonske križarice pri preganjanju ruskih torpedovk. Japonci so odrezali eno rusko torpedovko od drugih, ki se je zatekla v Golubinski zaliv in bila izpostavljena sovražnim strelom. Nihče ni ubit nihče ranjen. O napadu na trdnjavo pravi Aleksejev, da večina sovražnih strelav ni dosegla cilja. Ranjen je bil le en ruski mornar. Japonsko brodovje, ki je napadlo Port Artur, je stelo 17 velikih ladij in osem torpedovk. Zadnje blokade se je udeležilo le osem torpedovk. Noč od 26. do 27. m. m. je bila mirna. Sovražno brodovje je stalo v bližini Port Arturja.

Poročilo iz Port Arturja, 29. febr. javlja tudi vest o japonskih izgubah. Vkljub viharju, ki je razsajal prošlo noč, so se vendar videle na obzorju luči japonskih oglednih ladij. Vkljub vsemu trudu Japoncev, da bi utajili svoje izgube, se je vendar izvedelo, da so jim Rusi poškodovali eno oklopnico in dve križarici, ki so jih morali spraviti v Nagasaki.

Iz Pariza pa poroča »Matin«, da se vsak čas pričakuje, da bodo Japonci začeli oblegati Port Artur na suhem. Nekatera poročila pa trdijo tudi, da so na Koreji trčile

Listek.

Tihotapeci.

Prevel F. Leskovar.

(Konec.)

»Suhi Fronc« je potam vlekel s svojimi tovariši ubogega kovača-nadkomisarja k finančni kasarni. Tam so ga položili lepo na klop pred hišo ter mu uredili kapo, sukno, sablo in očali. Eden tihotapecev je nato potegnil za zvonec, da je kar odmevalo po kasarni. Kmalo je nekdo vprašal skozi okno, kaj da je.

»Gospod nadkomisar so tukaj, ni jim dobro«, zakričal je »suhi Fronc« ter nato zbežal s svojimi tovariši kolikor so jih noge nesle.

Čez nekaj časa so se odprla vrata in dva financarja prideta s svetilko iz hiše. Ko zapazita gospoda nadkomisarja, začneta salutatirati in se klanjati. Ker se pa gospod nadkomisar ni brigal za njune poklone, prisla sta v veliko zadrego.

Bila sta še le kratko časa v Varkovljah. Zato nista poznala gospoda nadkomisarja, o katerem sta pa vedela, da je jako strog. Nista si mogla raztolmačiti, kaj ga je tako pozno po noči sem privedlo. Tudi nista

mogla razumeti, zakaj tako trdovratno molči. — Kosta se mu pa slednjič upala približati, sta spoznala, da je gospod nadkomisar pijan in da se zato ni brigal za njune poklone. Poklicala sta svoje tovariše, da so zanesli predpostavljene v sobo odsotnega komisarja. Tam so ga previdno položili na zofo, mu odpasali sablo ter ga pustili oblečenega ležati. Kmalo je zavladovala zopet tema in tihota po celi kasarni. Ko je prišel »suhi Fronc« še enkrat pogledat, kako je cela stvar izpadla, našel je klop pred hišo prazen in smeje je odšel to svojim tovarišem naznanit.

»Nadkomisar« je pa med tem smrčal na zofi komisarja mirno ter se ni ganil dokler ni udarila ura v zvoniku sedem.

Tedaj je odprl kovač v uniformi finančnega nadkomisarja svoje oči. Začuden je začel gledati okoli sebe po sobi, vse mu je bilo tujo. Zdaj je zapazil obleko, v kateri je tičal, lepo dolgo sukno z svetlimi gumbi, na mizi je ležala kapa s zlatimi traki ob robu in dolga, svetla sabla. Kovač je vedno bolj začuden zijal. Skočil je kvišku in hitel k zrcalu. V zrcalu je zagledal popolnoma tuji obraz, gladko obrit, z dolgimi, kvišku zasukanimi brkami, na nosu so slonela lepa očala. »To je pa »nobl« gospod«, mislil si je kovač. — Vrgel je očala proč. Zdaj je boljše videl.

Opazil je, da tiči v financerski sukni Zvezde na ovratniku so mu kazale, kakšno dostojanstvo mu pristoji. Stresel je jezno z glavo ter skočil k oknu. Skozi okno je videl na ozko dvorišče; zunaj je deževalo in vsled goste megle se ni videlo daleč. — Vse neznano!

Zdaj je začel kovač premišljevat: »Ja, ali sem res financar? ... Dozdaj sem vedno mislil, da sem bil nekdanj kovač! Ali so bile to le same sanje?!

Med tem zapazi viseti na steni lepo žensko obleko in eleganten ženski klobuk. Kovača kar strese!

»Hudič«, zamrmra, »ali sem morebiti še tudi oženjen s kako gosposko babnico? ... To bi še bilo lepo! ... Pa saj ni mogoče, saj sem oženil kmečko deklo, Grajdovo Zefo. — Ali se mi je vse to sanjalo? ... Ali sem že morebiti na drugem svetu ter obsojen k financerjem? ... Na, to bi še bilo najlepše!«

V tem trenutku potrka nekdo rahlo na vrata.

»Noter«, zakriči kovač.

V sobo vstopi mlad financar. Najprej se globoko pokloni, potem vpraša uljudno:

»Dobro jutro, gospod nadkomisar! Ste li dobro spali? Ali gospod nadkomisar kaj zaukažete, mogoče kavo? Ali še želite dalje počivati?«

tudi že ruske in japonske predstraže in so se po kratkem pokanju Japonci morali umakniti. Na vsak način pride v kratkem tudi na suhem do prask med predstražami zbirajočih se vojsk, posebno med konjiki, ki jih vsaka vojska pošlje naprej.

Koreja — japonsko podkraljestvo.

Koreja je sklenila pogodbo z Japonom. Rusija te pogodbe ne priznava, ker trdi, da je nastala le vsled pritiska Japonske. Pogodba obsega šest točk, od katerih sta najvažnejši oni, ki določujeta, da mora Japonska varovati celokupnost Koreje in jo braniti proti napadom vsake druge države. Pogodba določuje japonsko nadvlado nad Korejo. Vojaškega pomena to posebno nima, ker Koreja more tako le 10.000 neizurjenih vojakov postaviti, kar malo izda. Vendar je ta pogodba zbudila največje vznemirjenost, ne le v Rusiji, ampak v Evropi sploh. Japonci so zdaj pritegnili Korejo na svojo stran: kdo jamči, da se jim jutri ne pridruži Kitajska? Potem imamo velikanski boj rumenega plemena proti belemu. Francoski listi pišejo, da je postopanje Koreje prelomitev mednarodnega prava.

Druge države.

Gotovo je, da drži Anglija z Japonci, Francija z Rusi, Nemčija pa tudi bolj z Rusi, ker se boji za svoj Kiaočou, če zmagajo Japonci. Vendar se drže na zunaj vse države nepristranske. To nepristranost je pa vedno težje ohraniti, posebno sedaj, ko je Koreja stopila na Japonsko stran. Pa upajmo, da ne pride do še večjih homatij!

Vladivostok.

Utrjevanje mesta se nadaljuje. Kitajski delavci so se uprli. Trije kitajski hujšaki so bili ustreljeni. Zdaj je mir in delo napreduje. Prepovedano je prodajati opojne pijače. Cene sladkorju, petroleju in moki so uradno določene.

Ruska požrtvovalnost.

Kolika je požrtvovalnost ruskega občinstva, dokazuje dejstvo, da so v dveh dneh nabrali že čez milijon rubljev prostovoljnih darov za vojsko.

Ptujski okrajni zastop.

Iz ptujske okolice.

Sredi meseca marca bodo volitve za okrajni zastop. Kakor prejšnja leta, boče tudi letos borba med mestno-nemčurško in med kmetisko stranko.

Okrajni zastop šteje štirideset udov. Od teh pripada mestu Ptuj gotovih devetnajst, ker jih mesto sme v dveh skupinah toliko

»K vragom s tvojim nadkomisarjem«, zakriči kovač nad njim.

»Ali vam je slabo, gospod nadkomisar?«

»Sem li res nadkomisar?«

»Moj Bog, gospod nadkomisar!«

»Od kedaj sem jaz nadkomisar?«

»To vi najbolj veste, gospod nadkomisar!«

»Jaz ne vem nič!«

»Ali naj pokličem gospoda nadpaznika?«

»Pokliči kogar hočeš!«

Paznik odide in kmalu pride nadpaznik, ki je bil ponoči na patrolji ter še ni videl, koga imajo v kasarni. Poznal je pravega nadkomisarja osebno. Ko je zapazil tuj obraz, je bil ves presenečen. Zato ga vpraša:

»Gospod nadkomisar so gotovo iz drugega okraja.«

»Na svetu sem bil nekda, to vem«, zagodrnja kovač.

»Ja, gospod nadkomisar!«

»Jaz nisem noben nadkomisar!«

»Ja oprostite, kdo ste pa potem?«

»Jaz sam ne vem!«

»Odkod pa pridete?«

»Povej mi rajši, kje sem?«

»Gospod nadkomisar so v Varkovljah, v finančni kasarni.«

»Tako, v Varkovljah?! — To se mi zdi nekoliko znano, — tam sem bil jaz nekda doma, če niso vse same sanje.«

voliti. Pa s tem mestna gospoda nikakor ni zadovoljna. Ona steguje grabežljivo svoje roke tudi po mandatih velikega posestva, tako da bi ostalo od vseh štirideset mandatov le deset kmetskimi občinam. Tisti del prebivalstva, kateri ima nositi na svojih ramah največji del zemljiških davkov, naj dobi pa najmanj zastopnikov! Na to dela tista stranka, katere vedno trdi, da je najbolj vnet za kmetiske interese, da se poteguje le za koristi gospodarjev!

In res se nahaja med nami še mnogo posestnikov in občinskih predstojnikov, kateri nimajo toliko razuma, toliko razsodnosti, da bi celo to zvižalo in hudobijo zapopadli in spoznali pomen zopetne volilne borbe. Če ima mesto Ptuj polovico vseh mandatov, ima že s tem več, kakor mu gre. Ako bi postava ne določila na vsako skupino enako število mandatov, namreč deset, bi se moralo to število določiti po visokosti davčne svote, katero vsaka volilna skupina v resnici plačuje.

To bi bila edino pravična razdelitev mandatov; toda ta bi mestu Ptuj vrgla morebiti kakih petnajst mandatov, nikoli pa devetnajst ali pa celo devetindvajset! Ali ni ta krivica jasna? Kdor jo hoče videti, jo lahko vidi od daleč!

Toda čudaki med nami si mislijo: »Kdor ima že več, kakor mu gre, temu je treba še dati!« Ali imajo le tako natoro, da jim je tujec nasprotnik ljubši od domačina, da jim bolj ugaja hlapčevanje, kakor pa da v svojih rečeh sami gospodarijo in odločujejo? Tudi osebne mržnje se pojavljajo v naših vrstah, kar služi nasprotnikom v dobro. Pameten in značajan mož ima vedno le stvar pred očmi, za katero se gre.

Vsaka občina tudi ne more imeti zastopnika v okrajnem zastopu. Vseh občin je nad 78 in te imajo pravico voliti le deset zastopnikov, pa nič več. Tu je treba poznati in držati disciplino, ne pa se udajati trmoglavosti! Skušnja nas vse uči, da sloga jači, nesloga tlači!

Politični ogled.

Državni zbor je sklican na dan 8. marca k zasedanju. Delovati brčkone ne bo mogel vsled obstrukcije čeških poslancev, ki zahtevajo od vlade češki notranji uradni jezik in češko vseučilišče v Brnu. Ker jim pa tega Körber vsled pritiska Nemcev noče dati, bodo z obstrukcijo vrgli Körberja. To se jim bo tudi posrečilo. Naloga državnega zbora v tem zasedanju bo voliti delegate in dovoliti vojaške novince. Prvo nalogo bo sicer rešil,

Nadpazniku se je zdelo obnašanje tujea sumljivo. In ker so financarji sploh ljudje, ki nikomur radi ne zaupajo, je začel sumiti. Zato je vprašal tujea, ki je sedel glavo naslonjen na roko ter srepo zrl pred se.

»Prosimo vas, povejte mi vsaj, kdo ste?«

Kovač pogleda svojo obleko in odvrne žalostno:

»Ne vem!«

Financer si začne razburjen sukati brke. Kovač premišljuje nekaj časa slednjie reče:

»Idite deli h kovaču in vprašajte, če je mojster doma. — Če je doma, potem res ne vem kdo sem. — Če pa mojstra ni doma, potem je mogoče, da sem jaz kovač.«

Nadpaznik je zmajal z glavo ter odšel.

Mladi financer, ki je prvi zjutraj pozdravil kovača v financarski uniformi, je hitel h kovaču. Naletel je na ženo, ki je ravno glasno tarnala za možem: »Odšel je zvečer in ga ni bilo celo noč domov. Tudi v vasi ga ni bilo nikjer najti.« Financer pozove ženo seboj v kasarno. — Ko zagleda kovač svojo ženo, vesel skoči k nji, jo objame in vsklikne: »Zefa, Zefa!« Žena ga pa sune jezna nazaj ter ga začne psovati, da naj bo sram takega gospoda, ki se hoče z njo pošaliti. — Uboga žena ni poznala gospoda »nadkomisarja«.

Žalosten vpraša ženo:

toda druge vsled češke obstrukcije ne. — Upamo, da se bodo češkimi poslancem pridružili tudi naši slovenski poslanci. Kajti minist. predsednik, ki se drzne imenovati odvetnika, ki zagovarja slovensko stranko pred sodnijo v slovenskem jeziku, narodnega hujšaka, mora pasti! Körber je s svojo politiko Avstriji več škodoval nego koristil.

Nemiri na Hrvaškem. Zopet so se uprli hrvaški kmetje vsled surovega obnašanja upravnih uradnikov neznosnih krivic, katere mu isti prizadevajo še sedaj dan na dan, kakor za časa bana — paše Khuena. V Pitomači, v županiji belovarsko križevački, je prišlo do boja med kmeti in žandarji. Ubit je en kmet in trije so težko ranjeni. Kmetje so udarili na občinski urad ter hoteli pokončati zemljiške knjige in druge spise. Na Hrvaškem imajo občine mnogo občinskega zemljišča, pašnikov, šum itd. To posestvo uživajo občinarji skupno. Ker se je pa naselilo mnogo tujcev po raznih občinah, zahtevajo tudi oni pravice do teh zajedniških zemljišč; stari posestniki pa trdijo, da je to zemljišče le za nje, ne pa tudi za naseljence. Posebno se protivijo zahtevam naseljenih židov. Oblasti so izdale predpise, da imajo pravico do občinskega zemljišča vsi občinarji brez razlike, obč. uradi pa so izvrševali te predpise na najstrožji način. Narod se je uprli temu ravnaju, a ker je bil že poprej razdražen, ni poslušal sveta svojih pravih prijateljev, da si poišče pravice zakonitim putem, nego se je uprli. To je sad poznate uprave Khuenove, kateri na čelu stoji še sedaj župan Kukuljevič, ki se je pokazal kot pravi turški paša v svoji županiji. Saj je znano, da je lani zahteval, naj se obesi 70 kmetov radi upora, in da je bil v to svrhu proglasil naglo sodbo v svoji županiji. Ni čudno, da se narod ravno v tej županiji tako vznemirjuje.

Balkan in pomlad. Iz vseh krajev evropske Turčije prihajajo žalostna poročila, da s kristjani postopajo vedno grozoviteje, kar se ne sme dalje trpeti. Najbolj mučijo kristjane na Kosovem. Kraji okoli Kosova so bili vedno v največji bedi in lakoti. Vzrok je ta, ker je tu naseljenih največ Arnavtov. Ti zlikovci so se zbrali okoli Djakovice v številu do 10.000 mož, ki hočejo z vso silo ustaviti reforme. Sami so zadovoljni, a kristjani so po njih prepričanju ustvarjeni za to, da trpe in ne dobe nobenih pravic. Arnavti ne trpe niti svojih rojakov kot orožnike, o kristjanih nočejo niti slišati. To gibanje se ponavlja vsako leto in je letos oplašilo Turke, zato so hitro tje poslali Samsi-pašo z vojaško četo. Kaj je ta storil, ni znano. Le to je gotovo, da se je spopal z Arnavti. Govore,

»Ljuba Zefka, ali res nisem tvoj mož? Ali se nisem s teboj oženil? Ali se ne spominjaš več?«

Zdaj ga je spoznala žena na glasu. Ko ga je bolj natanko ogledala, spoznala je tudi njegov obraz.

»Ja, Vence!«, vsklikne presenečena, »kako si pa prišel v to obleko? — Brade tudi nimaš! — Kam si jo pa zapravil? — Jeli, si pa že bil pijan kakor kanon? — Kje pa si bil? — Kaj si delal?«

Na vsa ta vprašanja ni znal in tudi ni mogel odgovoriti kovač.

Žena je hitela domu ter prinesla možu obleko. Ko se je prelevil »nadkomisar« zopet v »kovača«, šel je slabe volje domu v svojo kovačnico.

Zdaj so letali orožniki in policaj po trgu! Toda vso iskanje je bilo brezuspešno. Uprizoritelj cel komedije niso zasledili.

Kovač je baje pozneje dobil od »suhlega Fronca« dvajset goldinarjev za lepo brado, katero mu je obril. Bil je popolnoma zadovoljen, pila sta še marsikateri literček v zadovoljnosti in prijateljstvu.